

ét adott személyi-
etére

5. Titulescu
vezérkari fő-
enc a katonai
e adott dezső-
váltak Demain
ter, Weygand
onai tanács el-
nagyvezérka-

adta Ossuski
tet valamint
ulescu ma es-

szökött
elrogták

ik, hogy egy
rabruhában
ment, hol ru-
id Ploesbe ér-
razziázó rend
mában. Vissza

ontingensü
teket is
ívják

EST szeptem-
orlatokon az
ékos tisztteket
1920-29-es
szteket is, kik
ek behíva.

bség védelem
zeti kisebbsé-
usa

egnyilt a nem-
usa. Wilfan dr.
dott megnyitó
történelmi viz-
nult másfél év-
nyilvánulásaira
mokhoz aziránt
sejnek az őket
ják el az élet-
k elől. A kong-
pel többek kö-
talánossá téte-
tvány és egy
ként megköve-
vetsége bel-
lmi szerződés

merika és
dardhoz
tésére

A Chicago Tr.
és aranylapon
letet kívánnak
hogy az Egye-
rábíriák. Egy-
nt Brazíliában
et az állandóan
apcsolásával a
va állapította

elyzete az eső-
arestből jelen-
nisztérium ál-
telentés szerint
következtében
vult, úgy hogy
zdődtek a ve-

o lapjának el-
ron 2. Ezer 2.

at

Magyar postai
plátó in num.
No. 224713-929.
Ezerkezesség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop
16. Telefon: 8-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lei. Köt-
és: Havonta 2, negyedévre 8,
félévre 12, egészévre 20 dollár. Hír-
adatok díjazás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bányai
szolidaritás egyetlen napilapja. Cik-
kelink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

ROMANIA
BUDAPEST
ESZDOPOLITIKAI NAPILAP
Dl Rámásetter Róbert

Ára 3 lei
Péntek, 1934 szeptember 7.
5694. ÉV
ELUL 27.
XVII. ÉVF.
202. SZÁM.

Feltámad a német-osz gyűttműködés?

A Népszövetségnek küszöbön álló genfi tanácskozásai alkalmából az Oeuvre arra emlékeztet, hogy Lengyelország a keleti szerződés dolgában, noha a francia külügyminisztérium már ismétleg megrögzötté, még mindig nem adott érdemleges választ. Ebben a tekintetben Németországtól mitsem lehet várni. Ennek következtében az is lehetséges, hogy Franciaország a Balti államok, Lengyelország és Németország nélkül is Oroszországgal együtt fogja Európának a béke biztonságát nyújtani. Ehhez Oroszország nem kapna meg az Európával való együttműködés lehetőségét, amelyet maga is már több mint egy éve követel, akkor az a veszedelem fenyeget, hogy az oroszok visszaesnek Rappallo politikájába. Az Oeuvre moszkvai értesülései szerint ugyanis a vörös hadsereg körében az a felfogás nyilvánult meg, hogy a Rappalloi szerződéshez való visszatérés az egyetlen helyes politika volna, amely a Japánnal való háború esetében megvédené Oroszországot attól a veszedelemtől, hogy egyszerre támadhatják meg két arcvonalon. Az Oeuvre ehhez még hozzáfűzi azt az állítólagos berlini értesüléseken alapuló megjegyzést is, hogy a német Reichswehrben beüjl olyan irányzat is mutatkozik, amelynek emberei az Oroszországgal való együttműködés mellett foglalnak állást. Ez az irányzat eddig háttérbe szorult Hitler általános külpolitikája miatt. A párizsi lap mind ebből azt a következtetést vonja le, hogy Franciaországnak sürgős megállapodást kell létesítenie Oroszországgal és ez a közeljövőben vajszínűleg meg is fog történni.

Milyen faj a zsidó

Érdekes tanulmányt közöl a Times mai száma Sir Flinders Petrie hírneves angol történetudós és archeológus tollából a zsidóság faji összetételéről. A neves tudós azt a tételt vallja, hogy a zsidóság keverékfaj, amelyet csak a közös vallás kapcsol össze. Dárpalesztinai ásatásainak tudományos megállapításából azt következteti Flinders Petrie, hogy a zsidók a rézkorszakban, Krisztus születése előtt 3000 évvel, a szákekahaj, kékszemű amoriták voltak, a bronzkorszakban hozzájuk vegyültek a kanaiták, akik a Kaukázusból jöttek Palessztina hegyvidékes vidékeire, azután a Káspisíkságról benyomultak a huxosiak, akik szintén összevegyültek, majd jöttek Irákból hatalmas és népes családok, amelyeknek feje Abraham volt és végül a szákek filiszteusok is vegyültek hozzájuk, az egészet pedig az alkotta a különböző típusok között, hogy valamennyien elfogadták Mózes öt könyvét. A zsidók azután is keveredtek Babilonban, Egyiptomban, a heljén korszakban, a római világbirodalomban és utóljára Spanyolországban. Ez az angol vélemény aligha fog konvenni a német fajvédőknek, akik nem elégszenek meg azzal, hogy a zsidóság nép, hanem fantasztikus elméleteket követsélnak nemlétező árja és szemita fajokról.

Az európai front

Hitler birodalma köré már alakulóban van az a hatalmi gyűrű, mely előbb-utóbb a saját szírájába füllasztja a harmadik birodalmat. Németország tragédiájához hozzátartozik ez a külpolitikai egységesség, mely most már majdnem az összes európai hatalmakat megszervezte a horogkereszt ellen. Hitlernek rövid idő alatt sikerült elvesztenie azt, amit a tizenötévi weimari alkotmány ideje alatt Németország megszerzett. Három évvel ezelőtt még a francia parlament hajlandó volt ösztönözni a német-francia közeli kapcsolatok komolyabb megújítását és híve voltak Franciaországban. Most a franciaországi szocialista pártok egységfrontja is a németellenes bojkott

Maniu Gyula levele a Skoda-bizottsághoz

Nagy izgalommal várják a nemzeti parasztpárt végrehajtó-bizottságának vasárnapi ülését

BUCURESTI-BUKAREST. szeptember 6. Maniu Gyula a következő levelet intézte a Skoda-ügy parlamenti vizsgálóbizottságához:

„Értesülök a lapokból, hogy a tisztelt bizottság egy albizottságot küldött ki a Skoda-gyárnál eszközölt hadifelszerelési rendelkezések ügyében megtartott parlamenti vizsgálat eddigi eredményeiről szóló jelentések előkészítésére. A kihallgatásom alkalmával szóba lileg is előterjesztett kérésemnek megfelelően kérem a tisztelt bizottságot, rendezje el és eszközölje ő maga annak a hamisításnak a bizonyítását, melyet a katonai igazságszolgáltatásnál az és károman elkövettek Zeletzky kihallgatása alkalmával. Feltétlenül szükséges, hogy a parlamenti bizottság általi hivatalosan megállapították a szóban forgó hamisítás ténye, mert:

1. A katonai bíróság egy utólagos, teljesen helytelen és kizárólag egyes al-sóbrangú közegek ellen irányult eljárással önmaga zárta le annak az utját, hogy a hamisítás ügye a katonai fórumok előtt tisztázassék és felelősségre vonassanak az elkövetői a hamisításnak, amelynek anyagi bizonyítékai az én birtokomban vannak.

2. Csak a hamisítás és ama részletek hivatalos megállapítása, amelyek között azt elkövezték, lesz képes teljes világszűrést deríteni azokra a tényezőkre, amelyek a Skoda-rendelés elleni üldözést inszenálták, amely rendelkezés mint azt kihallgatásom alkalmával is rámutattam volt, - államérdekből volt szükséges és a legnagyobb előrelátásai és gondossággal jött létre. Kiváló tisztelettel Maniu Gyula. Szóváta, szeptember 2.

Bucuresti, Bukarest, szeptember 6. Nemzeti parasztpárti körökben a végrehajtó-bizottság vasárnapi ülését nagy izgalommal várják. Ez az ülés döntő fontosságú lesz a párt helyzetére és esetleg egész jövőjére nézve. Madgearu, akit az újságírók megkérdeztek, csak annyit mondott: Nem mondhatok egyebet, csak annyit, hogy holnap délelőtt Maniu és Vaida a fővárosba érkeznek. Hogy azután mi lesz? Legyenek türelmek a végrehajtó-bizottság vasárnapi ülésének befejeztéig.

Madgearu egyébként ma részletesen tájékoztatta Mihailchet szóváta és glodeai átgatásairól. A Lupta értesülése szerint Maniu és Vaida már a Bukarest felé vezető úton felveszik az érintkezést és nagyon valószínű, hogy együtt érkeznek. A lap szerint az atmoszféra a jelen pillanatban sokkal optimistább, mint volt a szóváta értekezlet előtt.

Hitler szeptember 12-én ünnepélyesen bevonul az elnöki palotába

Hess lesz az elnök-kancellár helyettese. Francia lapok Hitler beszédéről

Párizs, szeptember 6. A francia sajtó Hitler beszédével foglalkozva, családását fejezi ki afőlött, hogy a Führer újra óva kodott attól, hogy valami újat mondjon. Élesebb hangot és sokkal meglepőbb dolgokat vártak Hitlerrel. A Journalnak külön véleménye van. Eszerint a Führer egészen okos és mérsékelt beszédet mondott, ez a meglepetés.

A német békevágy öszintésége Ami a német-francia közeli kapcsolatok, a Temps azt hangoztatja, hogy a német békevágy öszintéségének komoly próbjája lesz, miként foglalkozt az elnöki palotában a Saar-kérdéssel kapcsolatban a Népszövetséghez intézett francia emlékirattal szemben. Erre már kapott is választ a francia sajtó, amennyiben a berlini lapok legújabb kiadásai már foglalkoznak az emlékirattal. Azt hangoztatják, hogy a felvetett problémák, előzetes megoldására nincs szükség, miután a Versaillesi szerződés kielégítően részletezi a tennivalókat. Német megítélés szerint az

elmemkirat kortescélokot szolgál. Hitler az elnöki palotában Mint Berlinből jelentik, Hitler szeptember 12-én költözik be a birodalmi elnök palotájába. Ezalkalommal a Führer kihallgatáson fogadja a diplomáciai kar tagjait, Hitlernek az elnöki palotába való beköltözése ünnepélyes aktusnak számít és a legújabbban aktuális kinevezések is ezen a napon fognak megtörténni. Ekkor nevezi ki Hitler Rudolf Hess-t, a nemzeti szocialista párt Führer-helyettesét birodalmi elnökhelyettesé és helyettes-kancellárrá, a pártvezetőségben Hitler második helyettesét is kinevezik. Ezt az üldözést Göringnek ajánlják fel, aki azonban hír szerint nem fogadja el a megbízást.

Újabb halálos ítélet Ausztriában Bécs, szeptember 6. A salzburgi rendes bíróság Harbacher Péter közművest robbantó anyagok rejtgetéséért kötélláltali halálra ítélte. Büntérsa 10 évet kapott. A vádlottak fellebbeztek.

Most meg már Anglia külpolitikája is odabírnyul, hogy a béke megvédésére frontot alakítson a többi nagyhatalmakkal. És mindezekkel szemben Hitler néhány békülékeny frázist puffogat. A kibékülés és közeli előrelépés végtelenül kijátszott kártyát próbálja adni a diplomácia asztalára. Nevetséges és komolytalan műveletek ezek, amelynek nem is a nagyhatalmak: maga a német nép fog végetvetni, amikor majd kégyogyul a hitlerista katzenjammerből...

VILÁG TÜRKE

Upton Sinclair terve

A kaliforniai kormányzó választás, melynek első menetében, mint ismeretes, Upton Sinclair döntő győzelmet aratott (Amerikában a választás két menetből áll) állandó vita tárgyát képezi még ma is a világsajtóban. Abban senkisé megkérdik, hogy Upton Sinclair győzni fog a novemberi végleges választáson is és el fogja foglalni a legfelsőbb végrehajtó szerv helyét az Egyesült Államok egyik legjelentősebb és leggazdagabb tagállamában.

Upton Sinclair a munkanélküli és proletár osztály problémáinak megoldására megalkotta a maga jelszavát, az „EPIC”-et, amely a negyedik társadalmi osztály minden törekvésé négy egy szerű szoba tömöríti: End Poverty in California (végezzünk a szegénység-gel Kaliforniában). Upton Sinclair sikere után ez a jelszó nagyon ismertté vált Amerikában és rövidesen az egész világ mint a huszadik század egyik új és rendkívül érdekes szociális jelszavát fogja megismerni.

Upton Sinclair programja hallatlanul érdekes. Alapjában a legradikálisabb szociálpolitika és pedig a másfél millió kaliforniai munkanélküli munkához juttatása, szociálforradalmi alapon. Upton Sinclair háromszázmillió dollár forgalombahozatásával fel akarja vásárolni a krízis alatt tönkrement és felszámolt, vagy a minimálisra leépített gyárakat, műhelyeket és mezőgazdasági birtokokat és ezeket a másfélmillió munkanélkülivel akarja üzembe helyezni. Upton Sinclair parasztgazdaságok felállítását tervezi, amelyeken munkanélkülieket telepítne le. Programjába vette, hogy ötven dollár havi nyugdíjat biztosít az öregeknek, nyomorékoknak és vakoknak, ha ezek az utóbbi három évben Kaliforniában laktak és nehéz jövedelmi és örökösödési adó kivételést vette programjába.

Upton Sinclair választási kampánya alatt egyik érdekes pontja volt, ami Tom Monney életfogytiglan elítelt kommunistával kapcsolatban hangoztatott. Tom Monneyt kommunista propagandáért ítélték életfogytiglanra és minden intervenció hiábavalónak bizonyult amit az érdekében kifejtettek. Upton Sinclair kötelezte magát, hogy megválasztása esetén szabadlábra helyezi Monneyt, Amerika kapitalista sajtója óriási kampányt indított ezért Upton Sinclair ellen, akinek ugylátszik ez a kampány csak használt, mert győzelme nem várt méretekből nagy volt.

Azonnal, mielőtt választási sikere ismertté vált, Upton Sinclair a New York Herald augusztus 31-i számában bejelentette, hogy novemberben, ha a végleges választásokon is győz és megkezdte kormányzó tevékenységét, azonnal megvalósítja az EPIC programját. Hozzátette, hogy ezt a tervet még szélesíteni is fogja. „Leszállítom a ház- és élelmiszeradókat sok illetéket és adót, áru- és munkabeszolgáltatási kötelezettséggé fogom átalakítani, így fát, cementet és egyéb építőanyagot fogunk kapni, amelyből a lakosság házakat építhet. Ugyanilyen eszközökkel gázt, elektromosságot és fűtőeszközöket akarok kapni a házak, műhelyek és gyárak számára.”

Elmondotta Upton Sinclair, hogy a jelenlegi rendszerben a kaliforniai másfélmillió munkanélküli soha munkát nem kaphat és miután a munkanélkülieket nem hagyhatjuk éhenhalni, a kaliforniai állam kenyérbe kell helyezni őket.

„A munkanélküliség kérdését nem lehet másként megoldani — mondotta —, minthogy minden módon munkát szerezni számukra és úgy, hogy a munkanélküliek dolgozzanak és munkájukból megéljenek. Csak ilyen formán lehet megoldani, hogy az adófizetők ne legyenek kénytelenek eltartani a munkanélkülieket. Ezért bármennyire is harcoljanak ellenem a privilégizáltak, nem fognak megakadályozni abban, hogy az EPIC-et végre ne hajtsam.”

Ezután kijelentette Upton Sinclair, hogy kihallgatásra jelentkezett Rooseveltnél, hogy megmagyarázza részletesen az EPIC lényegét és megvalósíthatási módját. Ez a kihallgatás azonban, mint ahogy azt amerikai lapok írják, alaposan zavarba ejti Rooseveltet, aki nem engedheti meg, hogy terveit Upton Sinclair tervei megzavarják. A newyorki és washingtoni kormánytárogató lapok aláhangsúlyozzák, hogy a „New Deal” (így nevezik Roosevelt uralomrajutása óta az Egyesült Államok közgazdasági törvénykedését) és az EPIC között mélyreható különbségek vannak Roosevelt — írják a lapok — nem álmódzó és utópista mint Upton Sinclair, aki semílyen fog megvalósítani programjából, hanem alapjában véve konzervatív államférfi, aki tudja hogy a jelenlegi társadalmi rendszer fenntartására szükség van, nagy gazdasági és társadalmi változásokra.

Upton Sinclair a következőképpen beszélt Rooseveltvel: — Akarom látni az elnököt, mert bámulom és tiszteltem. Lojalitásomat akarom kifejezni vele szemben és megmagyarázni, hogy mi az EPIC.

Az óceántúli sajtó ezzel a találkozással kapcsolatban is rámutat arra, hogy milyen aggodalom tölti el Amerikát az összes politikai körök, mert az amerikai tömegek egyre jobban radikalizálódnak. Upton Sinclair sikere nem helyi jelentőségű. A textilipar munkásainak hatalmas sztrájkja is szimptomája ennek a hangulatnak. A sztrájkolók kéri Roosevelttől, kötelezzék a munkaadókat az új törvények alkalmazására, amelyek megszabják a munka időt a bért és munkaszerződéseket. A sztrájkolók azonban azt látják, hogy Roosevelt nem tehet semmit. Ennek a magyarázata igen egyszerű. Hogyha Roosevelt erőlyes magatartást venne fel a munkaadókka! szemben és megakarná törni erejüket, hogy a gazdasági törvényeket respektálják, ez forradalmi következményeket vonhat maga után. És Roosevelt nem akar ilyen következményeket. Az ő alapvető gondolatai konzervatívok nem radikálisok. Ezért tekintik Upton Sinclair látogatását egészen fölöslegeseknek.

Az amerikai hangulatnak rendkívül érdekes jelensége az a levél, amelyet H. L. Mencken, az egyik legnépszerűbb és legbecsülettebb amerikai író tett közzé Upton Sinclair megválasztása alkalmával. Azt mondja ez a levél, hogy az író megválasztása az emberiség történelmének egyik óriási jelentőségű ténye és hogy Upton Sinclair nemcsak ellenfeleit hanem Jefferson, Hamilton és Washington, az Egyesült Államok történelmi nevezetességei elnökei is legyőzte hogy ne említsük Platon, Aristotelt és Salamon királyt.

Mencken nagyon gyakran csinál paradoxonokat és néha-néha humorista, ezuttal nagyon komolyan beszélt. A Platóval, Aristotellel és Salamon királlyal való hasonlat kétségtelesen túlzott, abszurd és neveléses. Upton Sinclair megválasztásának nincs olyan fontossága, mint amilyent Mencken tulajdonít ennek. Mert egészen kétségtelen, hogy az EPIC tervét sohasem lehet megvalósítani. De Upton Sinclair sikere, az olyanféle terveknek, mint az EPIC nagy népszerűsége és a lelkesedés, amely megválasztása után nyilatkozott meg a maga tragikus valóságában világít rá az Egyesült Államok tömegeinek hangulatára. Azt nem lehet, előrelátni, hogy hová fog vezetni az amerikai munkásságnak és a kispolgári rétegnek az a még soha nem tapasztalt méretű mozgása és a gyökeres változások után való kívánczósága.

Harci játék, fáklyásmenet, szavalókórus és színijátékok a nürnbergi nemzeti szocialista pártnapon

Hat nap alatt hét beszédet mond Hitler. Hogyan lelt Nürnberg a nemzeti szocializmus fellegrárá

Cluj-Kolozsvár, szeptember 6. Kedden kezdődött meg Nürnbergben a nemzeti szocialistapárt egynevetű pártnapja, melyet már tavaly is rendkívüli pompával ülték meg. Hogy a pártnap színdarabjait éppen Nürnberget választotta a nemzeti szocialistapárt, annak is megvan a magyarázata, Nürnberg még azokban az időkben, amikor a nemzeti szocialistapárt ellenzékben volt, egyike volt a párt legszebb győzelmei színhelyének. Nürnberg lakossága és az ottani szocialdemokrata szervezet mint valami vár, védekezett a Münchenből átszivárgó nemzeti szocializmus ellen. Hitler éppen ezért már akkor elhatározta, hogy a legközelebbi pártnapot ebben a városban rendezzi meg. Amikor 1924-ben a nemzeti szocialista rohamosztákosok vonata a nürnbergi pályaudvarra befutott, a szocialdemokráta vonatot s már a pályaudvaron megkezdődött a vad vereség, mely a városban a kommunisták közbelépése folytán még csak fokozódott. A nemzeti szocialistáknak valóságilag uccsai harcok kellett megvívni a város lakosságával, hogy pártnapját „zavartalanul” megtarthassa. Rendőrség lépett közbe s a rohamosztákosoknak végül is sikerült a rendőrök sora felé a városba bevonulni. Két nap múlva tekintélyes tömeg kísért a pályaudvarra a pártnapról távozó rohamosztákosokat. A hangulatváltozás azokon a gyűléseken állott be, melyeket a nemzeti szocialisták tartottak. A fiatal mozgalom akkor igen rokonszenvesé vált a nürnbergi polgárok előtt és Hitler beszédeinek magával ragadó előlaga egy csapásra meghódította a lakosság egy részét a nemzeti szocialista eszméknek.

Azóta Nürnberg a nemzeti szocializmus egyik fellegrárává nőtte ki magát. A pártnak gondja volt arra, hogy a hatalom átvétele után Nürnbergből a nemzeti szocializmusnak afféle Mekkája válassza. A párt hagyományainak városa lett Nürnberg. A szomszédos Fürth városka egyébként annak a Julius Streichernek a fészke, ki a zsidók elleni bojkottot megszervezte s aki a nemzeti szocializmus fogalmazásában ismertté vált fételes antiszemitizmusnak az apostola. Egészen más lapra tartozik az, hogy Hitler kétszeresen szívesen ünnepelte magát abban a Nürnbergben, mely a katolikus Bajorország legkatolikusabb városa. Most, amikor a nemzeti szocialistapárt lassan kezd megbékélni a katolikus egyházzal, Hitler nem engedheti el az alkalmat, hogy a német katolizmus egyik legszebb hagyományokkal rendelkező városában ünnepeltesse magát, mint a birodalom belső békéjének letéteményesét.

A pártnap programja igen bő és igen színes. Mindenekelőtt feltűnik, hogy a pártnapon, mely inkább párthétnek volna nevezhető, Hitler összesen hét beszédet mond. Hat nap alatt hét beszéd — ne mkis teljesítmény, különösen akkor, ha tudjuk, hogy Hitler egy-egy beszéde két óránál rövidebb ideig nem igen szokott tartani. Hitler nem tartozik azon szónokok közé, kik „könnyen beszélnek”. Neki idő kell ahhoz, míg „belejön” és akkor is a hatást éppen azáltal éri el, hogy kijelentéseit szügesztív módon többször megismétli. Első nap megnyitóbeszédet tart, majd beszélni fog az SA-hoz, a német ifjúsághoz, a német asszonyokhoz, a német művészekhez a német munkafronthoz és végül a Reichswehrhez.

A hét beszéd iránt természetesen világszerte igen nagy az érdeklődés. Már hétfőn megérkeztek a világszerte kiküldötté Nürnbergbe, ahol a főpostán külön állomásokat szereltek fel a külföldi lapok tudósítói számára. A különvontok már vasárnap szállították a pártnap hivatalos résztvevőit Nürnbergbe. A kétszázézer főre redukált egykor milliós rohamosztákos seregéből csak a legmegbízhatóbb 80 ezer embert választották ki, ezeknek van csak joguk a pártnapon résztvenni. Az egyik napiparancs közli, hogy aki engedély nélkül a pártnap ideje alatt Nürnbergbe megjelenik, arra szigorú büntetés vár, párthírség elé kerül, mely nem ismer tréfát. A rohamosztákosoknak Nürnbergben „az ünnepi jelleg kidomborítása céljából” fegyvert viselni nem szabad, virágot dobálni a vezérkancellár lábai elé tilos és a repülő-

gépeknek a pártnap ideje alatt husz kilométeres körzetben el kell kerülni Nürnberget. A nürnbergi repülőterre csakis a kormány gépei érkehetnek meg és a Lufthansa menetrendszerű gépei. Minden más gép a szomszédos Fürth városkában köteles landolni. Az örökifjú Baldur von Schirach Hitlerifjúsága is csak korlátozott számban vehet részt a pártnapon, viszont az egyetlen szervezet, mely hiánytalanul megjelenhet Nürnbergben, az a Reichswehr. Hindenburg bírodalmi elnök halála után Hitlernek most lesz alkalmja elsősorban a legfelső hadur szerepét teljesíteni kiélvezni... A párthét műsora igen változatos. Harci játékok, gyakorlatbemutatók,

fáklyásmenetek, szavalókórusok, színielőadások, monstrezenekek, fuvolahangversenyek, néprajzi felvonulások ösgermán diadalmenetek, az SA elvonulása és a Reichswehr felvonulása a vezérkancellár előtt — ezek a műsorszámok töltik ki a nürnbergi hetet. Természetesen nem marad el a párthét második napján a párt ünnepi vezetőségi ülése sem, melyen Hitler szintén nagy beszédet mond. Ezen az ülésen Hitler mintegy beszámolóként mond majd, azonban beszélni fognak az ülésen Göbbels, Göring, Frick, Hess és a többiek is mind. Elképzelhető, hogy Nürnberg, mely tulajdonképpen kisvárosnak számít, nincsen berendezve ilyen hatalmas forgalomra. Mintegy háromszáz ezer ember érkezik a pártnapra Nürnbergbe. Hogy az uccsai forgalmat ne akadályozzák, úgy nevezett magas járdákat építettek a főbb utvonalakon, valóságos szállodabarrakot építettek s a nürnbergi réten hatalmas táborokat létesítettek, tábori konyhával, táboriizzal s a tábori élet minden romanikájával fűszerezve. A párthét minden mozzanatát közvetítik az összes német rádióállomások.

Kuba volt elnöke cápák közé dobatott egy újságíró

PARIZS, szeptember 6. A havannai rendkívüli bíróság halálra ítélte Florencio Garcia Gallardot, Machado volt elnök jachtjának kapitányát, akire rábizonyították, hogy Francisco Jaime venezuelai újságíró, a cápák martalékául a tengerbe dobatta. Sok tanu valószínűsíti a gyilkosság végrehajtásának ezt a módját, amelyet 1929 március 14-én Machado elnök rendjére hajtottak végre.

A bíróság 11 évre megfosztotta polgári jogaitól Trujillót, Machado titkos rendőrségének volt főnökét, aki a gyilkosságban részes volt.

A főrabbi és a kereszt

Leleplezték egy francia tábori főrabbi emlékművét, akit 1914-ben akkor sújtott halálra egy gránát, amikor egy hajdokló katolikus katonának csókra nyujtotta a fészületet

PARIZS, szeptember 6. Nagy ünnep séggel, Georges Rivolet miniszter jelenlétében avatták fel azt a díszes emlékművet, amelyet Abraham Bloch tábori főrabbi emlékére állítottak Tajntruxban, azon a helyen, ahol a főrabbi 1914 augusztus 29-én elesett. A tábori főrabbi hősi halálának körülményei igen érdekesek, 1914 augusztus 29-én egy támadás alkalmával a németek felgyujtottak Tajntruxban egy magtárat, melyben akkor tábori kórház volt. Mialatt a sebesülteket hordágyakra helyezték, hogy elszállítsák őket az égő magtárból, egy súlyosan sebesült, félig eszméletlen katona katolikus tábori lelkésznek nézte a főrabbit és fészületet kért tőle, hogy halála előtt megcsókolhassa. A rabbi szó nélkül elindult, hogy fészületet keresen s mikor talált egyet, a sebesült szájjához tartotta. Ebben a pillanatban gránát csapott az épületbe és megölte a tábori főrabbit.

„Itt esett el 1914 augusztus 29-én Abraham Bloch francia tábori főrabbi, mikor Krisztus keresztjét nyujtotta át egy hajdokló katonának.”

Az emlékmű egyik oldalába a becsületrend keresztjét, másik oldalába a háborus érdemkeresztet illesztették be. Rivolet miniszter tartotta az avató beszédet.

— A türelem és jószág nagy emberi törvényének dicsőséges alkalmazásával találkoztunk itt — mondotta többek között. — A francia testvériségnek is bizonyítéka ez, a politikai és valláskülönbségeken felülemelkedő, elpusztíthatatlan nemzeti egységnek bizonyítéka. Bolond volna az, aki látszólagos egyenlenségünkre építendő számítását azórt, mert mindenki szabadon megválaszthatja nálunk az ideált, mely neki megfelel és a véleményt, mely benső meggyőződését kifejezi. Büszkék vagyunk rá hogy ez így van. Franciaország mindig ragaszkodott ahhoz a tisztességhez, hogy minden meggyőződés nagylelkű hazája legyen. Különösen sokat jelent az, hogy itt, egy ragyogó szimbólum világosságánál állapíthatjuk meg, hogy a vallási területen tisztá lángja ma is bevilágítja hazánk lelkét.

Az emlékművet „minlenféle felekezeti franciák állították, emlékeztetének tisztelőre és halálának dicsőítésére.” Az emlékmű felavatása előtt a zsinagógában tartottak istentiszteletet, Paul Haguenauser nancyi főrabbi többek között ezt mondta beszédében: — Abraham Bloch gesztusa egy hajdokló katolikus katonával szemben egészen természetes volt. Csúpan a zsidó vallás tanítását követte, mikor megtette.

Ezután felavatták az emlékművet, melyen a következő felírás olvasható: —

— Megkezdtek Dumitrescu tábornok vagyona eredetének ellenőrzését. Bukarestből jelentik: Grozeanu tábornok, akit Dumitrescu tábornok vagyonrevíziójának előadójává neveztek ki, tegnap megjelent a csendőrség vezérinspektorátusánál hogy adatokat szerezzen.

A fizív láb

270.000 fizív a csök

Bucurest, Bukarest, állam) tisztviselőkkélmániában. Már az egyik minisztere, Be következőket:

— A tisztviselőkké a dolg, mint amilyent tartjuk őket, elégedet tálnak ha kitessz fejünket.

Olyan probléma ez, megoldására nincs se kormány — pedig ná változnak —, amely vagy különböző rende selők ügyében.

Van ma 270.000 tisz 40.000 félé fizetéssel megoldást, hogy ezt a fizetési osztályba o vagy nem akarták ker

Egyébként két azo tott köztisztviselő egyenlő fizetést. Péld térium igazgatónak mint a pénzügyminis pénzügyminiszterit v ják, mint a munkatá

Humoros anomáli gyakran a betöltött példálul vannak: köd nyok, egészségügyü segítségében ugyan szerepelnek.

Vannak irodafőn állást töltenek be, feljebbvalók a dírek nek gyengébb a fi delteiknek. Ez azo hogy a d-rektor nem nem rendelkezhet m rendeltjének.

Ezek az anomáli adódiak az évenkén kaj járó ellentétes kezében.

Kérdés, vajjon minisztertanács által rendelttörvények r ezeket a problémák az, hogy a folyó év sulyozását nehezen rendelttörvényekke már lezajlott s a há arra sem elég, hogy fellehessen mond vagy más formában

Ami az állashat az összesek közül a probléma. Az állás meglesz — mondot tertanács után a tagja. Különbön is sokat mindenképp hogy a költségveté mazik ebből a ren mány viszont néh váltja ki vele. Ho lorga professzor állashalmazóknak: nár, akadémia) tanár, a történeli zottságának és sz ilusztris tagja. K ame)yről m nem

A minap a m nokában a korma újságíró beszélget — Mjért nem szerencsétlen hívszegények igazán. Elmondok egy ese lemző arra, hogy nok a derék tiszt — Egyik kollé

SZFAT AMENU

Héber nyelv tanulására alkalmas nyelvkönyv. Korlátolt mennyiségben kapható román és magyar fordításal is

az UJ KELET könyvosztályában

Ara 120 lej

Szállítjuk utánvétellel vagy az összeg és portaköltség (10 lej) előzetes beutalással mellet.

Nagy k

Cluj, Cal. Reg.

Weiss

a legujabb

Romag

valamint színe

ja! utol

A tisztviselők leépítésének fából — vaskarikája

270.000 tisztviselője van az államnak, amely számnak a csökkentését sehogy sem lehet elérni

Bucuresti. Bukarest, szeptember 6. Az állam tisztviselői rége óta baj van Romániában. Már az Averescu-kormány egyik minisztere, Berlescu mondotta a következőket:

— A tisztviselőkkel nem olyan könnyű a dolg, mint amilyennek látszik. Ha megtartjuk őket, elégedetlenkednek és szabotáznak, ha kitesszük őket, betörnek a fejünkbe.

Olyan probléma ez, amelynek végleges megoldására nincs semmi remény. Nincs kormány — pedig nálunk elég gyakran változnak —, amely ne hozna törvényt, vagy különböző rendeleteket a köztisztviselők ügyében.

Van ma 270.000 tisztviselőnk. Legalább 40.000 félé fizetéssel és ranggal. Azt a megoldást, hogy ezt a tenger népet 30-40 fizetési osztályba osszák, nem tudták vagy nem akarták keresztülvinni.

Egyébként két azonos osztályba beosztott köztisztviselő nem kap mindig egyenlő fizetést. Például a külügyminisztérium igazgatójának nagyobb a fizetése, mint a pénzügyminiszteri igazgatójának, a pénzügyminiszterit viszont jobban dotálják, mint a munkáügyi.

Humoros anomáliákat szülnék igen gyakran a betöltött állások nevei. Így például vannak: köörök, férfi bábaasszonyok, egészségügyi ügynökök, akik a költségvetésben ugyancsak mint szülésznek szerepelnek.

Vannak irodafőnökök, akik magasabb állást töltenek be, mint például saját feljebbvalóik a direktorok és a direktoroknak gyengébb a fizetésük, mint alárendeltjeiknek. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a direktor nem adhat utasításokat s nem rendelkezhet magasabb fizetésű alárendeltjeinek.

Ezek az anomáliák természetesen adódtak az évenkénti kormányváltásokkal járó elbentétes intézkedések következtében.

Kérdés, vajon mennyiben fogják a minisztertanács által nemrég megszavazott rendelettervezetek rendezni és megoldani ezeket a problémákat. Egyelőre a helyzet az, hogy a folyó évi költségvetés kiegyensúlyozását nehezen fog lehetni ezekkel a rendelettervezetekkel elérni. Hat hónap már lezajlott s a hátralévő hat hónap még arra sem elég, hogy az elbocsátandóknak fellehessen mondani végkielégítéssel vagy más formában.

Ami az álláshalmozásokat illeti, ez talán az összesek közül a legmegoldhatatlanabb probléma. Az álláshalmozás meg van és meglesz — mondotta a legutóbbi minisztertanács után a kormány egyik jeles tagja. Különböző is a szabaddá vált állásokat mindenképpen be kell tölteni, úgy, hogy a költségvetésnek kevés haszna származik ebből a rendelettervezetből, a kormány viszont néhány nagyfejű haragját váltja ki vele. Hogy mást ne említsünk, Iorga professzor egyike a legnagyobb álláshalmozóknak: szenátor, egyetem tanár, akadémiai tanár, a hadiskolában tanár, a történelmi művek ellenőrző bizottságának és számos más bizottságnak elnöke. Ki tudja hány állása van, amelyről má nem tudunk.

A minap a miniszterelnökség előcsarnokában a kormány egyik tagja és egy újságíró beszélgetnek:

— Miért nem hagyják békén ezeket a szerencsétlen hivatalnokokat, amikor ők szegények igazán semmiről sem tehetnek. Elmondok egy esetet, amely nagyon is jellemző arra, hogy önök milyen igaztalanok a derék tisztviselőkkel:

— Egyik kollégája kiadott egy utasítást. Két nap múlva meglepődve értesül, hogy utasítását nem hajtották végre. Magából kikelve hívta kabinetjébe azt a tisztviselőt, akit az ügy elintézésével megbíztak.

— Miért, stb...

— Nem volt időm, miniszter ur.

tást. Két nap múlva meglepődve értesül, hogy utasítását nem hajtották végre. Magából kikelve hívta kabinetjébe azt a tisztviselőt, akit az ügy elintézésével megbíztak.

— Miért, stb...

— Nem volt időm, miniszter ur.

A posta kézbesíti az összes bírósági aktákat

A posta külön portóköltséget követel a kézbesítésért

CLUJ-KOLOZSVAR, szeptember 6. Az ügyvédek igen váratlan és egyben kellemetlen meglepetés érte e héten. Egyelőre ugyszólván tanácstalanul állanak a változással szemben, mely, míg nagyrészt nagyon megrágtja az igazságszolgáltatást, másrészt lényegesen több munkaterhet ró az ügyvédekre, de az igazságszolgáltatás menetét is lassítja.

A változást egy postaigazgatósági hivatalos értesítés adta tudomására a bírói hatóságoknak, mely elrendeli a kézbesítések és a kézbesítések megtörténtéről szóló bizonylatokat, azaz vevőnyeket a posta csak az esetben továbbítja, hogyha azok megfelelő postabélyeggel vannak ellátva. A postaigazgatóság értesítése így azt jelentette közelebbről, hogy minden bírósági idézés, végzés, ítélet, tanúidézés és más perbeli értesítés csak akkor megy ki a felekhez ha megfelelő postai díjat rónak le érte, vagyis, ha postabélyegekkel látják el a bírósági aktát, de le kell róni a megfelelő postabélyegért azért az értesítésért mely a kézbesítés igazolja, vagyis nemcsak az elküldésért jár postabélyeg, hanem a kézbesítés igazolásáért is.

A dolog annyira új, hogy még nem alakult ki teljesen az új rendszer minden jellege, ugyanis egyelőre még bizonytalanság uralkodik abban a tekintetben is, hogy milyen összeget számítanak a kézbesítések különféle nemeiért.

Az eddigi rendszer szerint tényleg meg kellett fizetni a bírósági kézbesítések és most még ezekhez a költségekhez hozzájön a postai kézbesítés díja is. Régebben, ha a felek posta útján akarták kikézbesíteni az idézéseket, vagy végzéseket, akkor ezt külön kérték és ezért érthetetlen a rendelet, amely végeredményben elrendeli, hogy ezentul mindent a posta kézbesít ki.

— Hogyan, két nap nem elég magának ahhoz, hogy egy körlevelet kiküldjön?

— Nem.

— Eztn nem értem és különben is hogy mer ön, stb...

— Exellenciád két napig nem volt a minisztériumban s így ezen két nap alatt nem állott módomban aláírni az aktát.

— A tisztviselőt mégis megbüntették.

— Most is ez történik. A miniszterek kinevezik őket s ugyancsak a miniszterek dobják ki állásukból. Hát tehetnek ők arról, hogy a miniszterek olyan gyakran változnak?

— Majd máskor beszélünk erről a témáról.

S az Exellenciás otthagya a meglepelt újságíró.

(h.)

godhatnak: a legközelebbi években nem lesz háború.

Tatarescu belgrádi tanácskozásai

Tatarescu, román miniszterelnök tegnap Belgrádban megbeszéléseket folytatott Jugoszlávia ipari, pénzügy és hadügyminisztereivel. Délben a román követészen dinert adott a három miniszter tiszteletére. A betegeskedő Uzunovics miniszterelnök nevében Kojcs földművelésügyi miniszter jelent meg az ebéden. Délután Tatarescu a várost tekintette meg. Este pedig részt vett Jettics külügyminiszternek az egyik dedonjei nyári vendéglőben adott dinerjén.

Az európai tárgyalások sorozataiba tartozik, hogy a francia kormány meg hívást intézett Sándor szerb királyhoz Vajósziniú, hogy a szerb uralkodó október elején tesz eleget a meghívásnak és utazik a francia fővárosba.

A Szovjet és a Népszövetség

Szovjetországnak a Népszövetségbe való felvétele ügyében a holland államtanács is döntött és pedig tagadón. A kormány elhatározta, hogy nem szavazza meg a Szovjetnek a Népszövetségbe való felvételét. Arról azonban még nem döntött, hogy a felvétel ellen fog-e szavazni, vagy pedig fődelegátusát felhatalmazza, hogy tartózkodjék a szavazástól. Argentína maga tartása mely az első hírek szerint, ugyancsak tagadó lenne, még mindig nem ismert, amennyiben, amint azt a Newyork Times jelenti, az argentin kormány még nem adott népszövetségi delegációjának utasítást a követendő magatartásról. A lap értesülései szerint Argentína magatartása ebben a kérdésben még bizonytalan. Ezzel szemben a finn kormány elhatározta, hogy nem áll utjába a szovjetek népszövetségi elismerésének.

PARIZS, szeptember 6. Tegnap délután Titulescu Párizsból Evianba utazott, ahonnan rövidesen folytatja útját Genfbe, hogy ott résztvegyen a Népszövetség 15-ik ülészakán. Mielőtt azonban elhagyta Párizst, az ottani lapoknak részletes intervjút adott az európai politikai élet összes fontos problémáiról.

Az újságíróknak arra a kérdésére, hogy mit szól Oroszágnak a Népszövetségbe való belépéséről és Svájc ellenzéséről, amellyel ezt a tervet fogadta, Titulescu a következőket mondotta:

A Népszövetségnek és Oroszágnak együttműködése ma legbiztosabb garanciája a békének. Bárhol is kötött Oroszország egyezséget, ugyanakor újabb békegaranciát fektetett le. Románia és Oroszország között a diplomáciai kapcsolatok felvétele, megkisebbitette hazám számára a háborus veszedelemet, Ime, miért nem lehet ma egyetlen komoly pacifista sem a szovjet ellen, amely régen együttműködik Genfben a leszerelés és más megbízatások ügyében az általános európai béke érdekében. Oroszország csak akkor léphet be a Népszövetségbe ha állandó helyet biztosítanak neki a Népszövetség tanácsában. Egy szovjet jelentőségével bíró országot, olyan nagyszámu lakossal nem lehet sommásan kezelni.

Titulescu ezután a nagyhatalmak direktorátusáról és a Népszövetség reformjáról beszélt az újságíróknak. Tudvalevő, hogy a Népszövetség reformjának gondolata mind nagyobb tért hódított az utóbbi időben. Ezideig több állam, köztük Lengyelország, reformindítványokat terjesztett elő a Népszövetség titkárságához. A nagyhatalmak direktorátusa — mondotta Titulescu — sohasem valósítható meg mint a Népszövetség reformja. A béke megszervezésének jelentősége és a genfi intézmény megszilárdítása szükségessé teszi Anglia, Franciaország, Olaszország és a kisantant állandó együttműködését.

Titulescu nyilatkozott még az újságírók előtt a Duna-medencéről, amely ma a gazdasági politika kulcsát képezi és amely főproblémája lesz annak a párizsi tárgyalásnak, amelyen részt vesz II. Károly román és Sándor jugoszláv király.

Titulescu nyilatkozata feltűnést keltett, mert a román politikus, mint kész fényt említi, Szovjetországnak a Népszövetségbe történő felvételét. Ugyanakkor Benes a prágai állomáson a következő rövid nyilatkozatot adta: — Akik eddig félték most megnyu-

zásait és tegnap este a francia fővárosból Evianba utazott. A sajtó képviselőinek elutazása előtt a következőket mondotta:

— Tárgyalásaim eredményeivel meg vagyok elégedve. A francia politika vezetőjével megtárgyaltuk az összes napirenden levő problémákat és megállapítottuk teljes egyetértésünket. Szovjetországnak a Népszövetségbe való felvétele, a Keleti- és Földközi-tenger paktumára vonatkozó tárgyalások, Barthou közeli római útja, mind azt bizonyítják hogy a béke érdekében harcoló tényezők folytonosan növekedőben vannak. A kisantant, melynek politikája lojálisan együttműködni az összes államokkal, bizalommal várja a kellő pillanatot, melyben a dunai medence államainak gazdasági megszerzése összhangba tudja majd hozni a nemzetközi érdekeket.

Bents szerint nem lesz háború

Titulescu nyilatkozata feltűnést keltett, mert a román politikus, mint kész fényt említi, Szovjetországnak a Népszövetségbe történő felvételét. Ugyanakkor Benes a prágai állomáson a következő rövid nyilatkozatot adta: — Akik eddig félték most megnyu-

Titulescu Párizsban a szovjet nagykövettel, Benes Marienbadban Litvinovval folytatott tanácskozásokat

A közeli években nem lesz háború — mondotta Benes. Hollandia is a Szovjetnek a Népszövetségbe való belépése ellen szavaz. Tatarescu belgrádi tárgyalásai

„Egyetlen komoly pacifista sem lehet a Szovjet ellen” — mondotta Titulescu

PARIZS, szeptember 6. A népszövetségi ülésszak megnyitása előtt, Európa minden sarkán nagyfontosságú diplomáciai tárgyalások folynak, melyek között nem nehéz az összefüggést megtalálni. Titulescu Párizsban, Tatarescu Jugoszláviában, Sándor jugoszláv király közelebbről Párizsban, a román diplomácia pár hét múlva Szófiában. Benes Prágában fejti ki ezt a diplomáciai tevékenységet, melyből egyre szemmel láthatóbban bontakozik ki a nagy európai front.

Óriási feltűnést keltett diplomáciai körökben, hogy Benes szeptember 3-án tárgyalásokat folytatott Litvinov külügyi népbiztossal. A találkozás eredményéről, sem Benes sem Litvinov nem nyilatkoztak, de hír szerint, az általános politikai helyzetről, a Népszövetség elé kerülő problémákról valamint a keleti Locarno tervéről és a Lengyel, valamint Németországnak nyilvánítandó véleményéről tárgyaltak. A prágai sajtó szerint a csehszlovák kormány a háboruellenes gondolat térhódítása érdekében keres közelebbi összeköttetést a szovjettel és ezért jött létre a Benes-Litvinov találkozás.

Titulescu párizsi nyilatkozatai
Titulescu befejezte párizsi tanácsko-

Nagy kalap vásár!
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 10. sz. alatt

Weiss Siegfried
cég ajánlja
a legújabb divatu és közkedvet

Romagna márkájú
valamint szines és fekete velourkalap
jaft utólréhetetlen áron!

brusok, színelő...
fuvolahang...
onulások ösger...
A elvonulása és...
a vezérkancel...
számok töltik k...
észetesen nem...
sodik napján a...
ése sem, melyen...
edet mond, Ezen...
gy beszámolót...
elni fognak az...
Frick, Hess és...
ürnberg, mely...
ak számít, niu...
nataalmas forga...
ézezer ember ér...
nbergbe. Hogy...
szadályozzák, ug...
építettek a főbb...
szállodabarakot...
bírói konyhával...
minden román...
párthét minden...
z összes német...
közé...
t...
dóját, amelyet...
chado elnök ren...
egfosztotta pol...
Machado titkos...
két, aki a gyil...
t...
en akkor sújtott...
tonának...
agustus 29-én...
a fábóri főrab...
szíjéit nyújtotta...
nak...
adálába a becsü...
sik oldalába a...
t illesztették be...
otta az avató be...
ag nagy emberi...
alkalmazásá...
mondotta többek...
estvériségnek is...
kaj és valláskü...
edő, elpusztítha...
nek bizonyítéka...
átszólagos egye...
é számítását...
szabadon megvá...
deált, mely neki...
t, mely benső...
Büszkék vá...
van, Franciaor...
ott ahhoz a tisz...
meggyőződés...
en. Különösen...
t, egy ragyogó...
nál állapíthat...
területen tiszta...
hazánk lelkeit...
rescu tábornok...
örzését, Bukarest...
tbornok, akit Du...
yonrevíziójának...
legnap megjelent...
spektorátusának...
ségben kapható...
lyában...
etes beküldés

A francia emlékirat a Saar-vidék jövőjéről

Unió Franciaországgal vagy Németországgal? A mostani állapot fenntartása?

Párizs, szeptember 6. A külügyminisztérium most közlése annak a francia külpolitikai emlékiratnak szövegét, amelyet a saarvidéki népszavazással kapcsolatos több kérdésben augusztus 31-én a Népszövetség főtítkárságának megküldött, hogy ez továbbítsa a saarvidéki hármas kormánybizottságnak és a Népszövetség valamennyi tagállamának.

Az emlékiratban tárgyalta kérdések jogi, politikai, gazdasági és pénzügyi természetűek. A francia kormány felhívja a Népszövetség figyelmét rájuk, hogy most megvizsgálják és megoldják őket és ezzel elkerülhető legyen a határidő kitelése a népszavazás és az új kormányrendszer között.

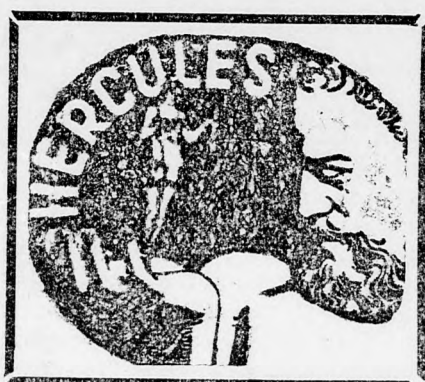
Az emlékirat három feltevésből indul ki: 1. a mai állapot fenntartása; 2. a Franciaországgal való unió; 3. a Németországgal való unió. A második lehetőség esetére Franciaország hajlandó kijelenteni, hogy a terület lakosai fajra, vallásra, vagy nyelvre való különbség nélkül ugyanazokat a jogokat kapják, mint a francia alattvalók. A francia kormány kívánja, hogy ugyanily biztosítékokat kapjanak a lakosok bármilyen elhatározások esetére.

A mai állapot fenntartása esetére Franciaország törvényszerűnek tekintené,

hogy a Saar-vidék lakosságát vonják be a jövőbeni kormányzati rendszerbe. Erre vonatkozóan figyelembe kellene venni a már kifejezésre jutott óhajokat és ezeket, valamint egyéb tapasztalatoknak alapján módosítani kellene azt a szabályzatot, amelynek alapján ezidőig a területet kormányozták. A Népszövetség feladata megfelelő intézkedéseket kijelölni a szerzett jogok védelmére. Amíg a most francia kezelésben álló bányákat illeti, a mai állapot fenntartása esetén a francia kormány hajlandó méltányos feltételek mellett a kiaknázást messzemenően a Saar-területnek magának átengedni.

A Németországgal való unió kimondása esetére Franciaország hajlandó a bányák értékének megfelelő tényleges kártérítést, tárgyalni. A Németországgal való unió esetére, továbbá a Saar-vidéken forgalomban levő frankértékeket külföldi adósságok rendezésére lehetne felhasználni; sulyt kellene helyezni ezeknek az adósságoknak általános rendezésére.

Franciaország kijelenti, hogy hajlandó tanulmányozni a hármas bizottság bármely más javaslatát is, a nemzetközi együttműködés szellemében, amely vezérőljve a francia kormány a Saar-vidéket illető tárgyalásokban.

Vissza vonhatóanul már csak **2 napig**

vásárolhat leszállított szezonutáni áron

HERCULES R. T. Gyári lerakatban
CLUJ, Calea Regele Ferdinand 13,

Szombaton zárjuk az olcsó hetet!!

Harisnyák, zokni, pulloverek, női kötött fehéreműk, férfi, női és gyermek sportingek **kihitefllenül olcsó áron!**

Leleplezik a buvárhajókartell üzleti titkait

Clemenceau fia és Zacharoff, a híres görög milliomos volt az amerikai hadianyaggyárak titkos ügynöke

Washington, szeptember 6. Az amerikai magán hadianyag gyárak tevékenységének megvizsgálására a washingtoni szenátus külön bizottságot küldött ki, amely egymásután halgatja ki a hadianyaggyárak vezetőit. Ezek a kihallgatások már eddig is szenzációs leleplezésekkel jártak. Kiderült, hogy az amerikai hadianyaggyárak kartellbe léptek Anglia legnagyobb hadiipari vállalatával, a Wickers céggel és a kartell felosztotta egy más között a világot, megszabták, hogy ki milyen országba szállíthat buvárhajót és hadianyagot. Harris Carse, az Electric Boat Company elnöke a vizsgálóbizottság előtt elmondta, hogy a hadianyagkartell megállapodása értelmében az ő gyára akor is keresett, ha a megrendelést más gyár kapta meg. A gyárak ajánlataik benyújtása előtt összebeszéltek és megállapodtak abban, hogy melyik gyár kap-

jon meg egy-egy szállítást, ilyen esetben a többi gyár magasabb árt szabott meg pályázatában.

Rendkívül nagy meglepetést keltettek azok a vallomások, amelyekből kiderült, hogy egy amerikai hadianyaggyárnak titkos ügynöke Clemenceau Mihály, Clemenceau Györgynek, „a tigrisnek”, mérnök fia volt. Leleplezték a híres görög származású milliomos, Sir Basil Zacharoffot is, aki az Electric Boat Company nevű amerikai hadianyaggyár spanyolországi ügynöke volt és 5 százalék jutalékot kapott a spanyolországi hadianyagszállítások után.

A tegnapi tárgyaláson felolvasták Harris Carse egyik levelét, amelyben azt írja, hogy a genfi és egyéb tréfás békemegállapodások árthatnak a hadianyagüzletnek.

Gangsztertamadás Bécs mellett egy román autó négy utasa ellen

Két suhanc kirabolta a Marienbadból érkező Tomescu mérnököt és társaságát

Bécs, szeptember 6. A főváros határában, az úgynevezett Prager Bundesstrasse-n, két fiatal suhanc amerikai gangsztertmódra megállított és kirabolta egy romániai személyautót, amely uton volt Marienbadból Bécs felé. A gangsztertamadás hajnali három óra tájban történt. Közvetlenül utána megjelent a floridsdorfi kerületi rendőrszemélyek és a floridsdorfi kerületi rendőrszemélyek. Tomescu romániai mérnök, felesége, anyósa, Soars Elza és Anastasiade Miklós bukaresti kerületi törvényszéki bíró. Egész testükben remegtek még az izgalomtól és alig tudtak beszélni.

Elmondták, hogy már egészen közel jártak Bécshez, hajnalodott, mikor két fegyveres suhanc ugrott fel a kocsira, egyik jobbról, másik balról és a sofőrt halálra fenyegették meg, ha meg nem áll. Azután kényszerítették mind a négy utast, hogy szálljanak ki a kocsiból, átkutatták minden zsebéket, elvették készpénzüket és értéktárgyaikat, majd revolver szegezve Jinger Fedor sofőr homlokára, kényszerítették, hogy mutassa meg, miképpen kell kezelni a román kocsit kormányát, felkapták az autóra és elszárguldottak.

Személyleírást a kiraboló utasok a gangszterekről nem tudtak adni, annyira erőt vett rajtuk az izgalom, csak éppen arra emlékeztek, hogy a két utonálló suhanc katonaköpenyhez hasonló bő kabátot viselt. A kifosztott román tár-

ságot később egy arra haladó idegen autó vette fel s hozta be Floridsdorfbba a rendőrszemélyek. Nyomban riadóztak a rendőri őrszobából s ennek hamarosan anyai eredménye lett, hogy az elrabolt román autót megtalálták Floridsdorf főterén egy vendéglő előtt. Akadtak egyesek, akik látták a két suhancot és meg tudták mondani, hogy a vendéglőből távozva bérautót fogadtak és azzal a Duna hídján keresztül Bécs felé mentek.

Sikerült kinyomozni azt a taxisofőrt, aki a két rablólegényt Floridsdorfból átvitte Bécsbe. Kihallgatásakor elmondotta, hogy a suhancok több kávéház előtt megállították a kocsit s mindenütt iddógáltak, főleg pálinkát ittak és nem látszótt rajtuk, mintha félnének.

A vizsgálat megállapította, hogy a két rabló Langensdorf mögött az egykori kátránygyár közelében leselkedett és jó alkalomra várt, hogy kifosztasson arra haladó személyautót. Nem sok szákmány jutott a kezükbe, mindössze 300 silling készpénz, valami kevés csekkorona, 2000 lej, egy régi 10 koronás arany és némi ékszer, de ezenkívül elvették a román kirándulótársaság tagjainak utleveleit és igazoló okmányait is. A nyomozás nagy erővel indult meg, eddig azonban nem akadtak a rablók nyomára.

Holnap, szombaton új kettős műsor	a ROYAL MOZGÓBAN:
I.	II.
Hadnagy voltam a Huszároknál	Ezer veszélyen keresztül
Operettszláger. Fősz.: Gretl Theimer, Georg Alexander, Mady Christians, Gustav Djesl. Zene: Robert Stolz.	Nagy kalandor filmszláger. Először Kolozsvárt. Fősz.: a legmerészebb artista: RICHARD TALMADGE.

A menekült osztrák horogkeresztjelek gyöngyválasztása Varasdon

Gráci leleplezés Jugoszláviáról

GRÁZ, szeptember 6. A Grazer Voksblatt a jugoszláv határról híreket kapott a menekült osztrák és német nemzeti szocialisták úri életéről s szemtanuk elbeszélése alapján cáfolja Jeffits jugoszláv külügyminiszternek a Paris Sojriban közreadott nyilatkozatot, hogy a jugoszláv kormány nem támogatja az odamenekült nacionálsocialistákat.

Leírja a gráci lap a varasdi menekültek gyöngyválasztását. Varasdon három helyen vannak elhelyezve a menekült nácik, még pedig két iskolaépületben és egy moziban. Mindegyik tábornak külön konyhája van, külön pénztárna és gazdasági intézője, akik valamennyien Rathkoller főfelügyelő ellenőrzése alatt állanak. Ő kapja a pénzeket és gondoskodik a menekültek ellátásáról.

Központilag vásárol élelmiszereket, ruházati anyagokat, uniformist, kék inget szürke zubbonyt s minden egyes menekültnek naponként hét dinárt fizet. A menekültek naponta szavazással döntenek el hogy mi legyen ebédre és mit főzenek vacsorára. Ötszörös étkezés van mindennap, a menekültek szabadon járhatnak-kelhetnek a városban, kirándulásokat tesznek az osztrák határra, igyekeznek osztrákokkal érintkezni, mert aki Ausztriából megbizható híreket hoz, külön napipótlékot kap.

Oberratkersdorfbán a múlt vasárnap minegy 70 menekült a vendéglőben nagy dárjódó csapatot. Grácból is érkeztek osztrák nemzeti szocialisták, sok sör és bor fogyott, nemzeti szocialista dalokat énekeltek és minduntalan elhangzott a lelkes kiáltás: Heil Hitler! A menekültek ellátására szükséges pénz legnagyobb része Münchenből jön s mint feladóhely ez a megjelölés: Prienerstrasse 45., Schwartz birodalmi pénztárnok. Jugoszláviából csak gyéren kapnak pénzádományokat, annál többet Grácból és Klagenfurtból.

De nemcsak pénz érkezik a jugoszláviai menekültek táborába, hanem sok fegyverszállítmány és géppisztoly.

Vigan élnek a menekültek a jugoszláviai táborokban. Dolgozniok nem kell, csak éppen céllövési gyakorlatokat tartanak délelőttöként s van egy oktatójuk is, Kammerhofer stájerországi volt Heimatschützer, aki a legjobb céllövők között jutalmakat oszt ki. Ezt a pénzt a menekültek összerakják és dél után elisszák a vendéglőkben. Sűrűn fordulnak elő kocsmai verekedések helybéli lakosokkal, ha azok nem akarják Hitlerrel éltetni és nem énekljék együtt a a nemzeti szocialista dalokat.

A gráci és klagenfurti „vendégek“ a látogatás után magukkal viszik a menekültek leveleit és osztrák postán továbbítják. Legutóbb kegyetlenül elverték két osztrák kirándulót, mert azok a menekült nácikat arra akarták rávenni, hogy térjenek vissza Ausztriába. Három evangélikus lelkész is van a menekült nacionálsocialisták között, akik a három táborban minden nap istentiszteletet tartanak.

אתרוגים!

לולבים אונד הדסים איזט דיעס יאהר נור אין בעשרענקטער צאהל געקאממען אים לאנגער עס איזט ראטהואם, דאס יעדער ווינען בעדארף יע עווער דעקען זאלל וכל הקודם זכה.

דער פערקויף בעגינט צום גדלי' הבע"ל אם סעטשעני' טער

פאסט אדער ברעף בעשטעלונגען צו רייכטען

E. Rosenzweig Cluj, Reg. Maria 6.

TEGYLET ez az egész világ a legnagyobb a különböző ál a legnevesebb szakértőket is

A KONCERT talános érde ár helyi Mag ránt. A kon- jusz Kolozs- k a műsört. 1. Mozart en 32. varia- dur. 4. Ko- otif de Clau- ppjaira szoigá 7. Strauss— A koncert félkilenckor m dísztermé az Ellenzék

HIREK

— **Módesifáni fogják a svájci alkotmányt.** Bernből jelentik: A kormány 77 ezer aláíróval kérvényt kapott, mely a svájci alkotmány teljes átdolgozását kéri. Közlebről vizsgálóbizottságot küldenek ki a kérdésben.

— **Öt szovjet kiküldött az angol szak-szervezetek ülésén.** Londonból jelentik: A szövetszervezetek szövetségének nemzetközi kongresszusra most folyik az angol fővárosban. A kongresszuson 35 államból vesznek részt delegátusok. A szovjet szövetszervezetek öt reprezentánsal képviseltetik magukat.

— **Nem értékeli le a spanyol pezettát.** Madridból jelentik: Spanyol kormányrésztől cáfolják azt a hírt, hogy hivatalos helyen a pezetta aláértékelésének terével foglalkoznának. A kereskedelmi forgalom megelégedése nem mérhető össze a veszteséggel, amely Spanyolországot a külföldi tőke elűzésével érni.

— **Székrekedésnél, gyomorrontásnál, emésztési zavaroknál, gyomorégésnél, májduzzanatnál, vértódulásnál, fejfájásnál, álmatlanságnál, általános rosszullétnél** igyunk reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet.

— **Nem ölték meg meg, öngyilkos lett Prince bíró?** Párizsból jelentik: Prince törvényszéki tanácsos titokzatos meggyilkolásának bűnyűjében új lendületet vett a nyomozás. Az utóbbi időben egyes lapok azza gyanúsították Durand államügyészt, hogy noha meghitt barátja volt Princenek és tudott róla, hogy a szerencsétlen végű törvényszéki tanácsos öngyilkossági szándékokkal foglalkozott, nem jelentkezett kihallgatásra. Most Durand államügyész Dijonba utazott és kihallgatását kérte Rabutte vizsgálóbírótól. A kihallgatás tegnap ment végbe, de csak annyit lehet tudni róla, hogy a vizsgálóbíró a kihallgatásról felvett jegyzőkönyvet az igazságügyminiszter elé terjesztette, mert fontos új adatokat tartalmaznak.

— **Létrejött az olasz-francia tengerészeti egyezmény.** Genéből jelentik: A nemzetközi politikában szerepet játszó körökben úgy hírlik, hogy létrejött a francia-olasz tengerészeti megállapodás. Ezt Barthou római látogatása idején fogják nyilvánosságra hozni.

Jakob Wassermann: Kerkhoven harmadik élete. Kerkhoven harmadik élete eseménye és bekoronázása azoknak a nagy regényeknek, melyeket Wassermann élete utolsó éveiben alkotott. Ennek a hirtelen csúcspontjává válik az államháza a Mauritius-ügy, egy izgalmas Justizmord története, melynek csomóját a gyermek Etsel Andergast oltja meg. A gyermekből csodálatos tehetségű ifjúvá serdült Etsel Andergastnak külön regényt szentelt az író és ebben a regényben lép fel először Kerkhoven professzor. Ez a nagyszabású, kivételes tudós, az emberi lélek betegségének és nyomorúságának mély ismerője felszabadultnak érzi magát a társadalom parancsai alól: egy férjes asszonyt vesz el férjétől, de a sors keserű bünteti: az imádott asszony megcsalja Kerkhovent tanítványával, Etsel Andergasttal. Amikor ez a gyorsan ellobbanó szerelem véget ér, Andergast megszökik s az asszony visszatér megbocsátó férjéhez, új élethelyzet teremtődik Kerkhoven számára. Ennek az új életnek regénye a Kerkhoven harmadik élete. Az Athenaeum „Nagy Regények” sorozatában jelent meg, 500 oldal, díszvászon, kötés. 144 lej minden könyvkereskedésben, kádóhivatalunkban vagy Lepage-nál Cluj. Kérje az Athenaeum könyvszenzációk jegyzékét.

Madách: Ember tragédiája. Propaganda kiadás Zichy Mihály képeivel. 90 lej egészvászonban. Kapható az Uj Kelet könyvsztyályában az összegyűjtött portó költség előzetes beutalással vagy utánvétellel.

URAKI

Kalapot és vásárolhatnak már Sipos harisnya, kötött és rövid-áru, urj és nődivat üzletében Úgyeljen a címre!

„SIPOS”

Calea Regele Ferdinand 8. szám „Takarékosság” Rt. bevásárlási helye.

A timisoarai nyilvánosjogu zsidó középiskoláknál

a beiratás folyamatban van. Mindazok a tanulók, akik a gimnázium IV. osztályát végezték, ellenben a liceum V. osztályába vagy nem akarnak vagy nem tudnak fellelni: tanulmányukat minden felvételi vizsga nélkül folytathatják a timisoarai zsidó felső kereskedelmi iskolában. A tanterv szerinti oktatás román tannyelvvel, kötelező angol, héber nyelvtanítás. Szombaton és ünnepeken nincs oktatás. A vidéki tanulók igen előnyösen helyezhetők el az ország legkényelmesebben berendezett

kóser fiuinternátusban.

A 7 éve fennálló nevelőintézet a temesvári zsidó hitközségek tulajdona. A szobák zömében csak két tanuló lakik. Az ellátás bőséges, a tanulmányi ellenőrzés szakszerű és lelkiismeretes. A végzett tanulók részére állásközvetítés.

— **Három munkás halála ez elhagyatott kutban.** Galaacról jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt tegnap Manzatesti közszépen. Iona Cas'niski, Nicolae Calim, Ursu Teodor és Postolache Ursu munkások lemásztak egy elhagyatott kutba. Az ott felgyülemlett mérges gázok azonban hármukat rögtön megölték és csak Postolache Ursut tudták élve kihuzni, akinek állapota azonban szintén reménytelen.

— **Százezer dollános zsákmány egy newyorki bankrablásnál.** Newyorkból jelentik: Három bandita benyomult Lake City városának (Délkarolina) egyik bankjába és revolverekkel sakkban tartva a tisztviselőket, magukkal vitték 100.000 dollárnyi készpénzt.

— **Frankkontremmel felelnek Newyorkban a dollárüzérkedésekre.** Newyorkból jelentik: Pénzügyi körök információi szerint az amerikai kincstár nagymennyiségű francia frankot dobott piacra, hogy véget vessen Európában a dollárral folytatott üzérkedésnek.

FIGYELEM!

Tíz finom cigareta eleg-csomagolásban 12 lej A CIGARETTA NEVE

UNIREA

12 lejért 10 UNIREA cigarettát kaphat szép dobozba csomagolva. AZ UNIREA CIGARETTÁK nikotinmentesítve vannak, szópoka nélkül, zsigjuk nagy és elegáns. AZ UNIREA CIGARETTÁK megörökítik illatukat és egyesik magukban a legfinomabb cigaretták ízét és aromáját, amellyel, hogy NIKOTINMENTESEK.

SZIVJON UNIREA CIGARETTÁT! !

— **Az osztálysorsjáték húzása.** Az Alami Osztálysorsjáték 5-ik osztályának húzási eredménye: 1934 szeptember 6-án ötödik húzási napon, 300.000 lej nyert 73932, 150.000 lej nyert 60448, 60.000 lej nyertek 32331, 45123, 49343, 79714, 40.000 lej nyertek 29069, 34989, 20.000 lej nyertek 11648, 18858, 66577, 73537 és még 1613 nyermény 15.000 és 5500 lej között. A húzás szeptember hó 26-ig tart.

— **Óraszerkezettel járó autót gyártanak Japánban.** Londonból jelentik: A Daily Express szerint egyik japán autógyár megkezdte óraszerkezettel üzemen tartott gépkocsik gyártását. Az autók, amelyeknek járatásához külön üzem, anyag nem szükséges, hatvan kilométeres utat tehetnek meg rugószerkezetükben felhalmozott energiák szabadátétele révén. A gyár mérnökei így kezeznék tökéletesített találmányt.

Stefan Zweig: Rotterdami Erasmus dajadala és bukása. A német politikai fordulat óta a világ egyik legnépszerűbb és legtöbbet olvasott írójának ez az első megnyilatkozása. Az író személyes barátai számára néhány száz példányban készült rendkívül drága bibliofil kiadástól eltekintve, német nyelven csak évek mulva fog könyvtári forgalomba kerülni. A középkor és ujkor határvonalán, a nagy földrajzi felfedezések, a reneszánsz és a reformáció mozgalmas korszakában tűnik fel Rotterdami Erasmus nemes alakja. Stefan Zweig grandiózus képet fest Erasmus koráról, de még megdöbbentőbb erővel állítja élénk a nagy ellenfél: Luther titánj alakját. A magyar kiadás a legfinomabb hófehér papíron, a legszebb nyomdai kivitelben, egészvászon kötésben, gyönyörű művészeti védőborítékban kerül könyvtárba és méltó folytatása a Rózsavölgyi kiadással, talat ugy tartalmaz, mint általában jogos klasszist jelentő sorozatának. Bolt: ára 144 lej. Kapható minden könyvkereskedésben, kádóhivatalunkban vagy Lepage-nál Cluj-Kvár.

— **Bünyváci fdljelentés egy kiskalotai fakereskedő ellen.** A kolozsvári ügyészség 63. szám alatt T. A. kolozsvári tisztviselő fdljelentést adott be Kahán Lajos kiskalotai fakereskedő ellen, aki favállalatot létesített Kiskalotán és tőle 300.000 lej készpénz csikart ki, hogy üzletét megalapíthassa. Utóbb, mint a fdljelentés mondja, kiderült, hogy a favállalatból semmi nem igaz a gründolás csak azt a célt szolgálta, hogy T. A. 300.000 lejt megkaphassa. Az eljárás megindult a fakereskedő ellen.

— **Fekete eső lett a campanai benzintüzből.** Londonból jelentik: A campanai tüzvész hatásként több óras fekete esőt esett Buenos Airesben. A görösvári vizsgálólat során megállapították, hogy az eső szén- és petróleumanyagreszcskéket tartalmazott. Az eső tartama alatt éjszakai sötétség borult a városra.

— **Eros, vérbő, kövér emberek** igyanak naponként reggel éhgyomorral egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez rendes gyomor- és bél-működést biztosít, számottevően előmozdítja az emésztést és kitűnően szabályozza a vérkeringést.

Gergely Kató okleveles nyelvtanár a francia nyelv tanítását ismét elkezdte. Vállalja kezdőnek és haladóknak egyéni vagy csoportokban való tanítását. Cluj, Calea Motilor 58. Tel. 6-66.

Dos Passos: 4. szélességi fok. Dusan és tarkán, mint az amerikai élet, szövődik a cselekmény. Sok ponton fakad és fut, hőmpolyog Newyork felé. Világsemények futószalagján fejlődik és bogozódik az egyéni sors. Az amerikai életnek senki merészebb, hivebb, eredetibb képét nem adta még. Uj ember, uj stílus, uj ritmus ez és egy nemzedék élete perog le előttünk a remek regényben. Mindnyájan beieresünk a 42. szélességi fokba, ahol dübörög a világ és kavargognak az emberi sorsok. Uj és érdekes Dos Passos regénye, amely nem hiába aratott világsikert. A hatalmas regény remek kiállításban, egészvászonkötésben, 460 oldalon, Kosmos kiadásban 100 lej minden könyvkereskedésben, kádóhivatalunkban vagy Lepage-nál Cluj. Kérje a Kosmos könyvek jegyzékét Lepage-tól.

— **Gépfegyveres hare után elfogtak egy newyorki gangsztert.** Newyorkból jelentik: Elkeseredett hare folyt le kedden délután Newyork egyik külvárosában egy bandita és egy nagyobb rendőrcsapat között. A bandita több mint egy hónap alatt elzárult elhurocolt egy francia matrót s ennek kiszabadításáért folyt most a har. Az illető bandita egy ópiumesem-pészbanda tagja volt s egy hónappal előtört értékes ópiumszállítmányt várt Európából. A negyvenezer dollár értékű ópiumot a „Champplain” francia gőzös hozta Newyorkba. A newyorki gangszter egyik európai büntőrsora a hajó indulása előtt elrejtette a fedélzeten az ópiumot s megtáviratozta barátjának, hogy hol keresse. A newyorki bandita ki is ment a kikötőbe, hogy valamilyen ürüggyel feljusson a hajóra és megkaparintsa az ópiumot, egy francia matrót azonban közvetlenül az orra előtt kiemelte az eldugott csomagot rejtékhelyéről s amikor látta, hogy mi van benne, beledobta a tengerbe. A banditát annyira feldühösítette ez az eset, hogy partra esalt a francia matrót, egy elhagyott uccában leütötte és azután lakására hurcolta, ahol egy hónapig kínozta válogatott kegyetlen kedéssel. A francia matrónak legutóbb sikerült papírgombócot dobni az uccára és értesíteni a rendőrséget szörnnyű helyzetéről. Kedlen délután husz főnyi gépfegyveres rendőrcsapat fogta körül a bandita lakását s heves tüzharc után ártalmatlanná tette őt. A francia matrót annyira kimerítette a hosszú szenvedés, hogy kórházba kellett őt szállítani.

— **Női főparancsnokot kapott az Údvahadsereg.** Londoni jelentés szerint az Údvahadsereg új főparancsnoka Booth Evangeline. Booth tábornok idősebb lánya lett. A választást nagy izgalmak előzték meg. Az Údvahadsereg magas tanácsa az ötödik választási menet után választotta meg Booth Evangelinet vezérő főparancsnokának. A magas tanács negyvenhét szavazó tagja közül harminckettő szavazott végül is az új főparancsnokra. Booth Katalin, aki ugyátszik csak azért jelöltette magát, hogy az általa győölt nényének kellemetlenkedjék, mindössze négy szavazatot kapott. Az új főparancsnok legfeljebb négy évig maradhat hivatalban, mert az Údvahadsereg csak nemrégiben szavazott meg egy alapszabálymódosítást, amelynek értelmében az új főparancsnok öregségi korhatára hetvenhárom év. Booth Evangeline pedig most hatvankilenc éves. Az angol sajtó igen nagy jelentőségűnek tartja a választás eredményét, már csak azért is, mert ezuttal első ízben lett női főparancsnok a hatalmas mozgalom vezére. Booth Évát igen energikus, idős hölgynek ismerik és remélik, hogy a jövőben nem ellenzi majd a fevetett modern reformokat.

— **Djana fürdő** az ünnepekre való tekintettel vasárnap délután is rendelkezésére áll a napgyermek közönségnek.

— **Az élelmes riporiter esernyővizuma.** Ez a különös jelenség a napokban fordult el az osztrák-jugoszláv határon, amikor György angol herceg menyasszonyával, Marina görög hercegnővel és Pál jugoszláv herceggel Salzburgból Bledbe autózott. Salzburgtól kezdve állandóan a nyomukban volt a Daily Express bécsi tudósítója, Selkirk Pantan, aki megbízást kapott, hogy részletes tudósításokat küldjön haza a hercegi jegyvesek minden lépéséről. Autójával utánuk robotgott Jugoszlávia felé a „száguldó riporiter”, de a jugoszláv határon feltartóztatták és utlevelét kérték. Utlevelében nem volt vizum. Közölték vele, hogy vizum nélkül nem mehet át a határon. — Vizumom nincs, de van egy esernyőm — mondotta Pantan, mire a határőrök megdöbbenve néztek rá és azt hitték, hogy örült van dolguk. Pantan ekkor elővette a szobanfergő esernyőt. Aranyfogantyuján Pál herceg monogramja és koronája volt.

— **A herceg a salzburgi szállodában fejtette ernyőjét** — mondotta — utána-vizsem. Egyébként itt van még valami. Táviratot vett elő, mely György hercegnék szolt. A walesi herceg küldte öccsének a gratuláló táviratot, mely már későn érkezett. A jugoszláv határőrök szalutáltak a fejedelmi esernyő és távirat felmutatójának és vizum nélkül beengedték Jugoszláviába. Pantan utól is érte György herceget és menyasszonyát és ő csinálta velük az első és egyetlen intervjút az angol sajtó számára. Egyébként Angliában rendkívül erősen foglalkoztatja a közönséget a király legfiatalabb fiának közeledő házassága. Az érdeklődésre jellemző, hogy az egyik londoni kórházban születet csecsemők közül egy kisfiút Georgenak neveztek el, a melléte levő ágyban született leánygyermek pedig a Marina nevet kapta. A lapok első oldalukon közlik a két csecsemő fényképét.

— **A szélmalomrepülőgép a londoni postahivatal fölött.** Londonból jelentik: Hétfőn a járókelők csodálkozása közben szélmalomrepülőgép ereszkedett le a Mount Pleasant levő londoni postahivatal fölé, egy darabig alacsonyban keringett az épület teteje felett, majd ujból a levegőbe emelkedett és elrepült. Hir szerint a légügyi minisztérium által engedélyezett első kísérletől van szó annak a megállapítására, vajjon gyakorlatilag lehetséges-e postaszakok hozatala és elvittele a távolsági légi forgalomban szélmalomrepülőgépek segítségével. Brie, a repülőgép vezetője kijelentette, hogy ha a postahivatal teteje lapos volna, a legesekélyebb nehézség nélkül kiköthetett volna rajta.

— **A gyergyószentmiklósi cionista ifjuság** egy részének a Noar Hacijon szervezetben való tömörülésével kapcsolatosan rövid hir jelent meg lapunk egyik legutóbbi számában. A hir alapját gyergyószentmiklósi tudósítás képezte és abba gyergyószentmiklósi tudósítónk jóvoltából, sajnálatos elnézés folytán, bizonyos, az Aviva-Barissza szervezetre bántó ki-tételek kerültek, amelyek alaptalanul érték ezt a szervezetet. Az Aviva-Barissza vezetősége ezzel kapcsolatosan annak megállapítására kér fel, hogy a gyergyószentmiklósi Noar Hacijon megalakulása cionista ifjusági szervezetek között szokatlan és nem egészen fair eszközök igénybevitelével jött létre.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Roosevelt egyeztetést kezdett a sztrájkolók és a munkaadók között

Három halottja és 23 sebesültje van a sztrájkoknak. Nem sikerült a sztrájk?

NEWYORK, szeptember 6. A nagy sztrájkokról beérkezett jelentésekből ki lehet számítani, hogy körülbelül egymillió munkás engedelmessé vált a sztrájkvezetőség parancsának. Gorman és Macmahon, a sztrájk vezérei tegnap a munkássághoz kiáltványt intéztek, amelyben rendre és nyugalomra intik a sztrájkolókat, de egyben kiadják az utasítást, hogy „ha titeket ütnek, üssetek vissza, ha rátok lönek, ti is tüzeljétek a letartóztatnak beneteket. gyújsátok fel a fogházakat“.

Kudarc vagy ötvenszázalékos siker?

LONDON, szeptember 6. George Sloane, az amerikai szövőipari szövetség elnöke kijelentette, hogy a sztrájkok eddig kudarcra jutottak. New England állam 150.000 szövőipari munkása közül alig 50.000 tett eleget a sztrájkparancsoknak, Massachusetts állam 58.000 munkása közül 33 ezer dolgozik, Rhode Island 21 ezer munkása közül csak 1307 sztrájkol, Patersonban (New Jersey állam) 30.000 selyemszövő- és festőmunkás közül egyetlenegy sem szüntette be a munkát.

Hozzátette még Sloane hogy a gyáraknak négy-nyolc hétre elegendő készletek vannak, tehát anyaghiánytól nem kell tartani; a gyárosok titkos örömmel üdvözlik a sztrájkmozgalmat, mert azt remélik, hogy idővel felemeli majd a készítmények árát és lehetővé teszi a vitáknak barátságos megegyezés útján való elintézését.

Gorman, a sztrájk vezére ezzel szemben kijelentette, hogy a sztrájkok eddig ötven százalékban sikerrel jártak. Reméli, hogy a hét végéig a munkásság kilencven százalékára sztrájkolni fog.

Dél-Karolina államban a helyzet fenyegető. A kormányzó milícia-csapatokat küldött három szövőipari központba ahol zavargások törtek ki.

PARISZ, szeptember 6. A Petit Parisien newyorki levelezőjének jelentése szerint a jelen pillanatban még nem lehet tiszta képet alkotni a sztrájk méreteiről. Van Horn, a Selyemiparosok Szövetségének elnöke kijelentette, hogy a sztrájkmozgalom teljes kudarcra jutott.

Halálos áldozatok

NEWYORK, szeptember 6. A textilipari munkások közül mintegy 250 ezer lépett sztrájkba a 650.000-ból. Portland Oregonban zavargások. Trionban (Georgia) a gyárak által alkalmazott őrség sortűzvet adott a sztrájkolókra. Egy rendőr, 20 sztrájkoló megsebesült, egyikük meghalt. A város utcáin továbbra is folyik a harc. Augusztában (Georgia) 3 munkást megsebesített a karhatalom, egyikük halálra is.

Megkezdődött az egyeztetés

Roosevelt elnök bizottságot nevezett ki a textilgyári sztrájk okainak kivizsgálására s megbízást adott egyuttal a bizottságnak arra is, hogy a munkaadók és a munkásság között közvetíthessen.

A tegnapi sztrájkzavargások áldozatainak száma három halott és 23 sebesült, köztük 4 nő is.

A miniszterek is kommunisták

NEWYORK, szeptember 6. Battista havannai rendőrelnök kijelentette, hogy a minisztériumok alkalmazottainak sztrájkja csak azért indulhatott meg, mert „a miniszterek részben tehetetlenek, részben cinkosai a sztrájkolóknak és éppolyan kommunisták, mint a vörös vezérek. Bizonyos, hogy

egy káplár és tizenkét katona valamennyi minisztériumban lehetetlennek tenné a sztrájkot.“ Battista hozzátette, hogy a hatóságok készen állanak, hogy erős kézzel nyuljanak a sztrájkolók közé.

Háromórás közelharc Georgiában

NEWYORK, szeptember 6. Észak és

Dél-Karolina legtöbb városában sztrájk összeütközések miatt riadókészületbe kellett helyezni a karhatalmat. A georgiai Trionban háromórás tüzharc folyt a sztrájkolók és a karhatalom emberei között. Két személy és köztük karhatalmi is, életüket veszítették huszan súlyos sebesülésekkel kerültek kórházba.

Kilenc tonna ellopott dinamit tartja izgalomban Hollywoodot

LOS ANGELES, szeptember 6. Los Angelesben és Hollywoodban hatalmas robbanászerlepásról szóló hír okozott nagy izgalmat. Az elmúlt éjszaka az egész rendőrséget mozgósították az egyik robbanógyárból nemrégiben ellopott kilenc tonna dinamit rejtekhelye-

nek a megtalálására. Ezt a dinamitmennyiséget állítólag Hollywoodba szállították és minthogy tartani lehet attól, hogy a dinamit időközben kristályosodott, a legcsekélyebb megrázkódítás is robbanást idézhet elő, amely borzalmas következményekkel járhat.

Ujabb merényletet követte el a mandzsuri vonat ellen

Japán csapatok veszik át a vasutvonal őrzését

LONDON, szeptember 6. Sanghai jelentés szerint banditák újabb merényletet követtek el a mandzsuri határmenti vasutvonalon személyvonat ellen. A mozdony és két kocsis kiskilott. A vasúti őrség tüzharcba bocsátkozott a banditákkal és sikerült őket visszavernie.

A merénylet színhelyétől másfél kilo-

méter távolságra robbanóknak találtak a síneken. A robbanóanyagot bálnélkül eltávolították. A japán hadvezetőség megegyezett a mandzsuri kormányal abban, hogy a vasutvonalak biztonsági szolgáltatását a szerelvények kíséretét az összes vonalakon fokozatosan japán katonaság vegye át.

Kiskoru rablóbandát fogtak el Galacon a csendőrök

Galac, szeptember 6. Négy fiatalok (14—18 évesek) rablóbandát alakítottak és Tulcea vidékén számos betörést követtek el. Tegnap a csendőrök meglepték a bandát és üldözőbe vették őket. Menekülés közben a négy ifju egy barkedő lo-

pardon és azzal Galac felé igyekeztek. A csendőrök ugyancsak bárkán üldözték az ifjakat, akik a galac kikötő előtt feladták a versenyt és kifáradva megadták magukat. A kiskoru gonosztevőket átadták a galac ügyészségnek.

Megtörtént a találkozás Upton Sinclair és Roosevelt között

„Életem legérdekesebb beszélgetése volt“ — mondotta az író

Már Amerika elnöki székébe szeretnék ültetni Upton Sinclairt

WASHINGTON, szeptember 6. Upton Sinclair író, Kalifornia kormányzójelöltje látogatást tett Rooseveltnél. Távozóban az újságíróknak mindössze annyit mondott, hogy az elnök szívesen fogadta és élete legérdekesebb beszélgetésében volt része. A demokrata párt jobbszárnyának vezető személyiségei elégedetlenkednek az elnökkel és az Upton Sinclairrel folytatott tárgyalásban újabb jelet látják annak, hogy az elnök mind jobban tolódik el balfelé.

PARISZ, szeptember 6. Az Intransigeant newyorki táviratot közöl azzal a

hírrrel, hogy a baloldali tulzó pártok, a kommunisták a szocialistákkal szövetségbe Upton Sinclairt, a kaliforniai előzetes kormányzóválasztás győztesét a világhírű baloldali író akadják jelölni a legközelebbi elnökválasztáson, 1936-ban a köztársasági elnöki székre.

OLLA
a legjobb védő fertőző betegségek ellen

A zsidó katonák szabadságolása

BUCURESTI-BUKAREST szeptember 6. A nagyvezérkar a hadügyminiszter rendelkezésére való hivatkozással 15.296—31 aug. szám alatt az őszi zsidó ünnepek valamennyi napjaira szolgálatmentességet ad a zsidó katonák számára. A vidéken lakó katonák egy napal minden ünnepnap előtt kapják ki szabadságukat.

A belga légitámadás nem sikerült

Brüsszel, szeptember 6. Az éjszaka folyamán folytatták a belga légi hadgyakorlatokat. A támadó légi rajnak az volt a feladata, hogy a Brüsszel környéki 83 kilométeres vasúti vonalon utban levő 20 vonat forgalmát megbénítsák. Ez a támadóknak nem sikerült, a vonatok a körpályán egész éjszakán át zavartalanul közeledtek. Brüsszel egész éjszakán át teljes sötétségben volt s az utban levő vonatok is lesötétített lámpákkal közlekedtek.

Mussolini a bari vásáron

Róma, szeptember 6. Mussolini az Aurora fedélzetén Bari kikötőjébe érkezett ahol ünnepélyesen fogadták. A Duce megnyitotta majd megtekintette a Levante vásárt. A megnyitó ünnepségen több külföldi kormányfő is részt vett.

Repülőszerelesség Milano főlőtt

Róma, szeptember 6. Nápoly levegőterében két sportrepülőgép összeütközött. Az egyiknek pilótája ejtőernyővel kigurított a gépből és megmenekült a haláltól. Az egyikük zuhanás közben leütötte egy templom kupoláját, amely egy ház tetőre zuhant. A gép felrobbant és pilótájával elégett. A széné égett pilóta személyazonosságát nem lehetett megállapítani.

Egy nagykereskedőt és egy bankigazgatót tartóztattak le kereskedelmi levelek hamisítása miatt

Bucuresti-Bukarest, szeptember 6. Roman városában letartóztatták Misu Schwartz nagykereskedőt akit azzal gyanúsítanak, hogy egyik vezetője volt egy kereskedelmi leveleket hamisító társaságnak, amelynek másik vezetőjét Liebreich Simonnak, a braiļai Banca de Scout igazgatójának személyében ugyancsak őrizetbe vették.

Kultúrember könyvtárából nem hiányozhat
Horrabin:
Mire tanít a gazdasági földrajz?
tanulmánya.
Ára 40.— lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályától az összeg és portó költség (10 lej) előzetes beküldése mellett.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Vállalat, Oluj, Strada Barza 2, Ang 12
Telefon: 8-11.
Cenzura!

Taxa postak
plátite in num.
No. 224713-929.
16. Telefon: 8-77. Elő
Havonta 118, negyed
évre 608, egészévre 1
földre: Havonta 2, n
félévre 12, egészévre 2
detések díjazás az
KELET" az erdélyi
aidóság egyetlen na
keink utánnomását
rás megjelölésével ez

Az angol külpolitika

Az angol politikai határozottsággal besmost már csak egy küllégi tárca vezetés. Hailsham, a hadügy kombináció már idős legálább egyelőre bekintik lord Hailsham-gét. Ez nem csupán — konzervatív szárny volnb, hanem egybe bizonyos foku irányvonal, amely Sjr John lenzéséve félleg meglő

Lord Hailsham nyitpai egyensúly rendszeréze, hogy az ilyen rüleg új háborúhoz megelőzésére az ang szerint csak egytel van: az olyan szöve fölényével veszi elemegvárásának. Nyikall annyit jelent ez Angliának újból nyilépnie Franciaország szövetségét senki nem, kiált nem akkor, sikerül bekapcsolni, bás békepolitikának gességét az európai ben, mert ha Anglia nézi az eseményeket: növekszik az új háb Mivel pedig az új há utóbb kénytelen voln is: az ilyen elgondol sokkal kisebb kockáz néli rövidebb időn b mellett és ezáltal kik veszélyt.

Hitler filozófusa

Hitlerék a filozófi sokra menni, amint nem fognak sokra me A filozófia amely az egyedülvalóság, a ség politikájának es esődot mondó keretek között. Prá kongresszusán az els német professzor „be mutatni a fajiság ug

De mielőtt még volna, már leekét kap szág külügyminiszter től, aki megkérdezte, a politikai vezetésre tikaflag, sem morallit adaluk magaslátán.

Senkire világos en niszter, egészen álta de mindenki tudta, h nak szögt.
Hitler ur a kámp nak legméltóbb ké kongresszusra, Willy urat. Ez az ur egy nem egyszerű közk nak, hanem ideológia egy szocialista folyó kor a progresszió en állásba is juthattak, pártba, hogy a birod ben részveghessen. A ladók táborában látt dült át a hitleri t szagolta, hogy babé tük.

Hiszen tudjuk, h átpártolók között oly tak multjukat. De a féle lehet Kirívó es szembehelyezkedik midrásbeli vándor, lálkozott és hogy ne jük. Milliót az ilyen metországnban a hat Ülnek és nem sző De aki valamikor ratg volt és letér t márój a gyűlölet fö